

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agata Adamczewska

Protokolant: p.o. staż. Beata Jopek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Bogusława Tupaja

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 r.

sprawy

M. M. oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1 i 4 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyniu

z dnia 19 czerwca 2017 roku, sygn. akt II K 110/17

1. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,
2. zwalnia oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym.

Agata Adamczewska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gostyniu wyrokiem z dnia 19 czerwca 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II K 110/17, uznał oskarżonego M. M. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 i 4 k.k. i za ten czyn wymierzył oskarżonemu karę w wysokości 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1 wyroku). Na podstawie art. 42 § 3 k.k. Sąd Rejonowy orzekł wobec M. M. dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (punkt 2 wyroku), zaliczając jednocześnie na podstawie art. 63 § 4 k.k. na poczet zakazu prowadzenia pojazdów czas zatrzymania prawa jazdy w sprawie, tj. okres od dnia 09 marca 2017 r. do chwili obecnej (punkt 3 wyroku). W kolejnym rozstrzygnięciu Sąd Rejonowy na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Na podstawie art. 43b k.k. Sąd Rejonowy orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez publikację informacji o osobie oskarżonego, przypisanym mu czynie, wysokości wymierzonych mu sankcji karnych w tygodniku (...) (punkt 5 wyroku). Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolniono oskarżonego od zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych (punkt 6 wyroku, k. 59-59v).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, zaskarżając orzeczenie Sądu Rejonowego w zakresie wymierzonej podsądnemu kary.

Skarżący zarzucił wyrokowi Sądu Rejonowego na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. i art. 427 § 1 k.p.k. rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości oraz winy, wynikającą z orzeczenia zbyt surowej sankcji.

Podnosząc powyższy zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 jego sentencji poprzez wymierzenie oskarżonemu M. M. kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zawieszając jej wykonanie na okres 4 lat próby, a w pozostałym zakresie obrońca wniósł o utrzymanie orzeczenia w mocy (k. 72-74). Na rozprawie apelacyjnej obrońca sprostował wniosek zawarty w środku odwoławczym i wniósł ostatecznie o wymierzenie oskarżonemu kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (k. 97).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się bezzasadna.

Na wstępie należy zauważyć, że sformułowany na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. zarzut rażącej niewspółmierności zastosowanej wobec oskarżonego sankcji karnej okazał się całkowicie nietrafny. W judykaturze zasadnie podkreśla się, że rażąca niewspółmierność kary, jako wytyk o charakterze ocennym, może być skutecznie podniesiony wtedy, gdy orzeczona kara mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, lecz nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, a więc gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Niewspółmierność zachodzi zatem wówczas, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych, wymierzonych za przypisane przestępstwa, nie odzwierciedla należyście stopnia szkodliwości społecznej czynu i nie czyni zadość regułom określonym w art. 53 k.k. Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż można ją określić jako znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niemożliwą do zaakceptowania dysproporcję między karą wymierzoną a karą zasłużoną.

Wbrew zarzutom apelacji, kara orzeczona wobec oskarżonego nie jest rażąco niewspółmierna. Przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. jest zagrożone karą pozbawienia wolności w wysokości od 3 miesięcy do lat 5. Oskarżonemu wymierzono zaś karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Już pobieżna analiza tej części orzeczenia wskazuje, że zastosowana sankcja mieści się mimo wszystko w dolnych granicach ustawowego zagrożenia. Oskarżony był uprzednio dwukrotnie karany za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., a co za tym idzie, wiedział jakie konsekwencje pociąga za sobą jazda w stanie nietrzeźwym. Podsądny w pełni zignorował wcześniejsze ostrzeżenie w postaci wyroków skazujących, nie wyciągnął żadnych wniosków z uprzednich skazań i swoim zachowaniem potwierdził, iż kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, które mu wymierzano, są wobec niego mało skuteczne. Oskarżony de facto ignoruje takowe orzeczenia, o czym świadczy jego czyn, który stał się podstawą do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie. Wcześniej zapadające wobec oskarżonego wyroki skazujące nie spowodowały, aby zaszły jakieś pozytywne oddziaływania co do jego osoby.

Sam fakt przyznania się oskarżonego do popełnienia czynu nie może prowadzić do ulgowego potraktowania i uznania inkryminowanego zachowania za szczególnie uzasadniony wypadek. Orzeczony obok kary pozbawienia wolności środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów jest dalszym rodzajem oddziaływania na oskarżonego, podobnie jak podanie wyroku do publicznej wiadomości. Godzi się przy tym podkreślić, iż poprzednimi wyrokami orzekano wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na czas określony, zarzuconego mu czynu dopuścił się w warunkach określonych w art. 178a § 4 k.k., a więc biorąc pod uwagę kategorię brzmienia art. 42 § 3 k.k., obowiązkiem sądu było sięgnięcie po środek karny określony w art. 39 pkt 3 k.k. w wymiarze najsurowszym. Problemy podsądnego z alkoholem uzasadniają jego dożywotnie wyeliminowanie jako kierującego uczestnika ruchu drogowego. Co zaś się tyczy obowiązkowego rozstrzygnięcia o świadczeniu pieniężnym zaznaczyć należało, że orzeczono je w minimalnej wysokości.

Orzeczona wobec M. M. kara nie może być uznana za surową tym bardziej, że Sąd Rejonowy w realiach niniejszej sprawy musiał orzec karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Apelujący nie zauważa, że to właśnie hipotetycznie orzeczona kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania musiałaby zostać uznana za rażąco łagodną. Nagromadzenie okoliczności obciążających w sprawie, a w tym uprzedniej karalności za tożsame czyny oraz stanu nietrzeźwości jest po prostu przytłaczające. Przypomnijmy, przeprowadzone badanie stanu trzeźwości w pierwszej próbie o godz. 15.49 wykazało u oskarżonego 1,26 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, w drugiej próbie zaś przeprowadzonej o godz. 16.24 – 1,21 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, w

trzeciej wreszcie przeprowadzonej o godz. 16.40 – 1,18 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu. Zgodnie z art. 115 § 16 k.k. stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość, a zatem wartość graniczna stanu nietrzeźwości została przy pierwszym pomiarze przekroczona pięciokrotnie. Sąd Okręgowy miał na względzie rzecz jasna również okoliczności łagodzące, jak podjęcie przez oskarżonego leczenia odwykowego, jednakże fakt ten nie mógł niczego zmienić w sprawie. Z kolei matka oskarżonego zawsze może skorzystać z pomocy stosownych instytucji.

Reasumując ten wątek rozważań należało wskazać, że kara orzeczona za powtórne przestępstwo, aby mogła spełnić swoją rolę prewencyjną wobec sprawcy przestępstwa oraz społeczeństwa, musiała być również surowsza, niż poprzednio wymierzane, co w realiach niniejszej sprawy oznaczało wymierzenie kary w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy nie zgodził się ze stanowiskiem obrońcy, jakoby możliwe było kolejne premiowanie niewłaściwej postawy oskarżonego rozstrzygnięciem o warunkowym zawieszeniu wykonania wymierzonej M. M. kary. Wolą ustawodawcy jest nie tylko eliminowanie sprawców przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym z grona czynnych uczestników tegoż ruchu, ale także ograniczenie możliwości korzystania przez nietrzeźwych sprawców takich czynów z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Już przepis art. 69 § 1 k.k. zawęży możliwość zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności do sankcji nieprzekraczającej roku (z tego też względu obrońca modyfikował wniosek apelacji na rozprawie). Skarżący jednak zapomina, że nawet gdyby tylko hipotetycznie przyjąć, iż możliwe byłoby obniżenie orzeczonej wobec oskarżonego kary do roku pozbawienia wolności, to w sprawie nadal miałyby zastosowanie art. 69 § 4 k.k. Tenże przepis stanowi z kolei, iż wobec sprawcy występku o charakterze chuligańskim oraz sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, których nie sposób się dopatrzeć w niniejszej sprawie. Oskarżony winien był liczyć się ze wszystkimi negatywnymi konsekwencjami, gdy popełniał zarzucony mu czyn. Przede wszystkim wskazać jednak trzeba na treść art. 69 § 1 k.k. w aktualnym jego brzmieniu, który to przepis znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie. Otóż ustawodawca uniemożliwił sądom orzekanie kary z zastosowaniem dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności wobec sprawców, którzy dopuścili się przestępstwa w czasie, kiedy to byli skazani na karę pozbawienia wolności. M. M. w czasie objęty zarzutem uchodził za sprawcę karanego na karę pozbawienia wolności (vide: wyrok łączny Sądu Rejonowego w Lesznie sygn. akt VIII K 69/14), do dnia dzisiejszego skazanie to nie uległo zatarciu, a zatem, pomijając już okoliczności niniejszej sprawy, brak było nawet przesłanek formalnych do zastosowania instytucji opisanej w art. 69 § 1 k.k.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r., Nr 49 poz. 223 ze zm.) zwolniono M. M. od obowiązku poniesienia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, albowiem przemawiała za tym jego aktualna sytuacja finansowa.

Agata Adamczewska
